

m. N. pr. eines Mannes gaṇa वाङ्मादि zu P. 4, 1, 96. — Z. 4 vom Ende sind die Worte die Handlung selbst u. s. w. bis 1,790 zu streichen; vgl. u. उदकार्य. — Vgl. कामोदक, कालोदक, तारोदक, तिलोदक, समानोदक, श्रोदक, श्रोदकि.

उदककुम्भ m. = उदकुम्भ UGÓVAL. zu UNĀDIS. 2, 39.

उदकचञ्चिका (उ° + चञ्चि°) f. ein best. Spiel, bei dem man sich mit wohlriechendem Wasser besprüht, Verz. d. Oxf. H. 217, b, 42.

उदकगाह् vielleicht adj. in's Wasser tauchend, sich badend.

उदकघात (उ° + घात) m. das Schlagen des Wassers vielleicht so v. a. kunstgerechtes Plätschern im Wasser, unter den 64 Kalā Verz. d. Oxf. H. 217, a, 4.

उदकदान pl. Verz. d. Oxf. H. 272, b, No. 644. sg. die Wasserspende, ein best. Fest in Uġġajini KATHĀS. 112, 25. fgg.

उदकधर (उ° + धर) m. Wolke UGÓVAL. zu UNĀDIS. 2, 22.

उदकपरीक्षा (उ° + प°) f. Wasserprobe (als Gottesurtheil) ÇKDra.: vgl. STENZLER in Z. d. d. m. G. 9, 671. fgg.

उदकपूर्व (उ° + पूर्व) adj. f. घा vorher gebudet ĀCV. GĒBU. 1, 6, 1.

उदकमत (उ° + मत) n. die Lehre des Wassers d. i. der Verehrer des Wassers (der Tirtha) Verz. d. Oxf. H. 250, b, 39.

उदकवाद्य (उ° + वाद्य) n. mit Wasser gemachte Musik, unter den 64 Kalā aufgeführt Verz. d. Oxf. H. 217, a, 4.

उदकात्, श्रोदकात् ÇĀk. 34, 21 bedeutet bis zum Wasser; उदकात्तम् zum Wasser, bis z. W. MATSOP. 10. ÇĀk. Ch. 85, 11.

उदकार्गल v. l. für उदगार्गल.

उदकार्णव (उदक + ऋ) vielleicht adj. wasserreich, als Beiw. des Meeres Spr. 3426.

उदकार्य (उदक + ऋ) m. eine mit Wasser vollzogene Cerimonie KAUC. 75.

उदकार्य प्रचक्रमे MBh. 1, 790.

उदकुम्भ UGÓVAL. zu UNĀDIS. 2, 39. Verz. d. Oxf. H. 277, b, 3. उदकुम्भानां दानम् 294, a, 17. शाह्युदकुम्भकस्त BHATT. 2, 20. SARVADARĀNAS. 158, 2.

उदकेशय (उ°, loc. von उदक, + शय) adj. im Wasser hausend R. 7, 104, 5.

उदकोदर vgl. दकोदर.

उदकोत्तम् adv. = उदकात् AV. 8, 3, 19.

उदकप्रवण KĪND. U. 4, 17, 9 bedeutet wohl so v. a. nach Norden, zum Lande der Seligen (उत्तरकुरु) führend.

उदक्य 1) b) LĪP. 2, 6, 14. MBh. 13, 5008.

उदगयन VARĀH. BRH. S. 3, 32. 60, 20. BRH. 2, 20. WEBER, ĠJOT. 108. Nax. 2, 301. 312. Z. 3 lies 67 st. 6. 7. adj. auf dem Wege liegend, welchen die Sonne auf ihrem Gange nach Norden geht: नतत्राणि BUĀG. P. 5, 23, 5. 6. — Vgl. दन्तिणायन.

उदगार्गल = दगार्गल VARĀH. BRH. S. 2 (S. 7, Z. 3).

उदगति f. = उदगयन n. WEBER, ĠJOT. 29.

उदय 1) HARIV. 4102. श्रान्तपत्र in die Höhe gehoben VARĀH. BRH. S. 73, 3. मरुस्थल hoch gelegen KĀM. NĪTIS. 3, 16. — 3) यौवनमुदयकालः (so ist wohl zu lesen) die schönste Zeit Ver. in LA. (II) 19, 3. तस्मात्सिंह इवोदयमात्मानं वीक्ष्य संपतेत् überlegen KĀM. NĪTIS. 9, 57. — 5) laut tönend: जलधरोदयस्ताडितो देवडुन्दुभिः R. 7, 19, 30.

उदघोष m. das Rauschen des Wassers LĪP. 3, 5, 14.

V. Theil.

उदङ्क 2) mit उतङ्क und उतङ्क wechselnd Verz. d. Oxf. H. 11, a, N. 2. ein Sohn Çilāda's 235, a, 10.

उदङ्ग (उद + 1. ङ) n. Lotus BUĀG. P. 10, 14, 33.

उदञ्च 1) Z. 3 lies ऽस्योदञ्चो. — 2) यामामो दन्तिणा नित्यः षकुदङ्कुति सूर्यः WEBER, Nax. 2, 343. adv. VARĀH. BRH. S. 3, 33. 18, 2. 24, 29.

उदञ्जन 2) HALĀJ. 2, 161.

उदधि vgl. तारोदधि. तारोदधि, महेदधि.

उदधिमेलना BUĀG. P. 12, 12, 64.

उदधिज्ञा (उ° + ज्ञा) m. N. pr. eines der 7 Weisen im 11ten Manvantara HARIV. 478. उरुधिष्य die neuere Ausg., चारुधिष्य LANGL.

उदन्. उद्वम् gen. sg. TS. 2, 4, 6, 1. KĀTH. 11, 9.

उदत्त 1) TBR. 2, 1, 3, 1. — 2) a) KATHĀS. 52, 96. 123, 321. — d) तस्माद्दत्ते (also oxyt.) प्रजाः समैधत्ते TBR. 1, 2, 6, 2. nach dem Comm. am Ende der Arbeit, zur Zeit der Ernte; also das Feiern, Ruhezeit.

उदन्य 2) Spr. 2154.

उदप adj. = अद्य उत्तारकः, z. B. प्लवः UGÓVAL. zu UNĀDIS. 2, 58. — Vgl. उदुप.

उदपात्र 1) KAUC. 78. विनोदपात्रम् (विना उदपात्रम् oder विनोद-पात्रम्) BUĀG. P. 4, 22, 47 vom Schol. durch अञ्जलिं विना und उपकासास्प-दम् erklärt.

उदपान m. LĪP. 4, 1, 16. उदपानप्लवे (= एकभूयैकानिवने Schol.) ग्रामे MBh. 13, 4524. 4568. — Als N. pr. eines Dorfes bei den Völkern im Norden wohl m. gaṇa पलद्यादि zu P. 4, 2, 110. — Vgl. श्रोदपान.

उदप्लव (उद + प्लव) m. Wasserfluth BUĀG. P. 12, 4, 13.

उदमन्य MBh. 13, 3277. = उदकुम्भयुक्तः सक्तुविकारः NĪLAK.

उदमय (von उद) adj. aus Wasser bestehend: वसु BUĀG. P. 10, 20, 5.

उदय 1) zu streichen, da an den angeführten Stellen das Wort subst. m. ist und den nachfolgenden Laut bezeichnet; vgl. u. 2) e). — 2) a) शोकार्णोदये das Anschwellen des Meeres, Fluth Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 303. Çl. 13. — b) WEBER, ĠJOT. 40. 89. 91. 109. Nax. 2, 287. उदयास्ताधिकार Verz. d. Oxf. H. 327, a, No. 773. प्रहोदयास्त-साधन No. 774. heliakischer Aufgang VARĀH. BRH. S. 6, 1. fgg. 7, 1. — c) ऽशिखरिन् VARĀH. BRH. S. 28, 3. ऽगिरि Verz. d. Oxf. H. 338, b, 38. 339, a. 30. उदयाचल 62, a, 25. Schol. zu NĀSH. 22, 41. ऽप्रस्य DAÇAK. in BRNF. Chr. 184, 4. — d) सर्वार्थतैकाग्रत्वयोः तयोदयो चित्तस्य समाधिपरिणामः Verz. d. Oxf. H. 229, b, 13. = प्राडुर्भाव 19. जगत्स्यत्युदयात्तकेतु BUĀG. P. 10, 63, 44. विमलज्ञानोदय SARVADARĀNAS. 22, 3. विग्रहविज्ञानोदय 17, 11. निर्मलज्ञानोदयो महेदयः 117, 3. — e) in den PRĀTICĀKHA und ein Mal bei P. (8. 4, 67) das nachfolgende Wort, der nachfolgende Laut, = पर P. 8, 4, 67, Sch. — RV. PRĀT. 2, 16. 3, 6. 4, 1. 2. उदये so v. a. उदये वसमीनाः nachfolgend 22. am Ende eines adj. comp.: इकारोदय ein इ zum folgenden Buchstaben habend 2, 6. 7. 3, 5. VS. PRĀT. 3, 84. 81. 4, 6. 16. 140. AV. PRĀT. 3, 65. Schol. zu 3, 27. Häufig am Ende eines adj. comp. in der Bed. Folge: दाह्ये दुःखं सुलोदयम् Leid, auf das Freude folgt, Spr. 5246. दोषाः — व्यसनोदयोः Missgeschick im Gefolge habend 3169. — f) लब्धोदय emporgekommen Spr. 3710. प्राप्तोदय zu Glück gelangt 4266. उदय Glück, Sieg im Gegens. zu तय Untergang 3783. — g) श्रैष्टी निधिपतिः कोशाण् (प्राक्स्थो-द्धरेः) लोकपालो निज्ञोदयान् als seinen Besitz, als das, worüber er zu ver-